

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 58 0 Ps 271512 25 Rev
Sarajevo, 03.06.2025. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu u vijeću sastavljenom od sudija Zlate Džafić, kao predsjednice vijeća, Emine Hulusija i Josipa Vukovića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja: "SAN AUTOPREVOZ" d.o.o. Čapljina, Opličići b.b. Čapljina, koga zastupa punomoćnik Mustafa Pezo, advokat iz Mostara, Trg Ivana Krndelja, broj 36/I, Mostar, protiv tuženog ZAŠTITNI FOND FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, ulica Kolodvorska, broj 12, Sarajevo, koga zastupa punomoćnik Jasna Kustura, zaposlenica tuženog, radi naknade štete, vrijednost spora 13.406,43 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru broj: 58 0 Ps 271512 24 Pž od 05.03.2025. godine, u sjednici vijeća održanoj 03.06.2025. godine, donio je:

P R E S U D U

Dopušta se revizija tuženog, te se revizija usvaja i obje nižestepene presude preinačavaju tako što se tužbeni zahtjev odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Mostaru broj: 58 0 Ps 271512 23 Ps od 15.07.2024. godine, obavezan je tuženi da na ime naknade materijalne štete na teretnom motornom vozilu marke MAN isplati tužitelju iznos od 13.406,43 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 20.06.2024. godine pa do isplate (stav I), da mu naknadi troškove postupka u iznosu od 2.544,80 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja pa do dana isplate (stav II), te je odbijen zahtjev tuženog za naknadu troškova postupka (stav III).

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj: 58 0 Ps 271512 24 Pž od 05.03.2025. godine žalba tužitelja je uvažena i prvostepena presuda preinačena u pobijanom dijelu stava I, u pogledu toka zakonske zatezne kamate, tako da zakonska zatezna kamata na dosuđeni novčani iznos od 13.406,43 KM, teče počev od 08.08.2020. godine pa do dana isplate (umjesto počev od 20.06.2024. godine). Žalba tuženog je odbijena kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđena u pobijanom dijelu.

Protiv drugostepene presude pozivom na odredbu člana 237. stav 3. ZPP-a reviziju je blagovremeno izjavio tuženi zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da sud prihvati reviziju kao dopuštenu istu usvoji tako da pobijanu presudu preinači i odbije tužbeni zahtjev u cijelosti.

U odgovoru na reviziju tužitelj je osporio navode revizije i predložio da se ista odbaci kao nedopuštena.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP-a), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Odredbom člana 237. stav 3. ZPP propisano je da Vrhovni sud Federacije, izuzetno, može dopustiti reviziju u svim predmetima ako ocijeni da bi odlučivanje o reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima, dok je odredbom stava 4. istog zakonskog člana propisano da u slučajevima, u kojima revizija nije dozvoljena prema odredbi stava 2. ovog člana, stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostepene presude ako odluka u sporu zavisi od rješenja nekog materijalno – pravnog ili procesno – pravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni. Prema odredbi stava 5. istog člana, u reviziji iz stava 3. ovog člana stranka treba određeno naznačiti pravno pitanje zbog kojeg ju je podnijela uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koje se na njega odnose, te izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Predmet spora je zahtjev za naknadu materijalne štete na teretnom motornom vozilu tužitelja koja je nastala u nezgodi upotrebom bagera- rovokopača.

U postupku koji je prethodio reviziji utvrđeno je da se sporna nezgoda desila dana 08.08.2020. godine, kada je vozilo tužitelja oštetio bager-rovokopač, na način da se vozilo tužitelja kretalo lijevom saobraćajnom trakom kojom se naizmjenično odvijao promet, tako da u momentu kada je bager vršio pomjeranje kašike prema lijevoj prometnoj traci, ostvaren je kontakt kašike bagera sa prednjim desnim dijelom kabine oštećenog vozila. Utvrđen je uzrok nezgode u izostanku koordinacije vozača bagera sa radnikom koji je regulisao promet naizmjenično jednom prometnom trakom, uslijed kojeg propusta je došlo do oštećenja vozila tužitelja.

Odluku o usvajanju tužbenog zahtjeva nižestepeni sudovi su u bitnom zasnovali na zaključku da je radna mašina-rovokopač vozilo za koje je predstojala obaveza osiguranja za štete pričinjene trećim licima upotrebom motornog vozila, prema odredbi člana 2. i 3. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti² (u daljem tekstu: ZOOMV) pa kako se radilo o vozilu koje nije osigurano od auto odgovornosti da je za isplatu štete pasivno legitimisan tuženi, u smislu člana 16. stav 1. alineja 2. Zakon o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila.

Osporavajući pravilnost pravnih zaključaka nižestepenih sudova tuženi je u reviziji postavio sljedeće pravno pitanje:

1. Da li je radna mašina motorno vozilo i da li je tuženi pasivno legitimisan za isplatu štete u slučaju kada radna mašina prouzrokuje saobraćajnu nezgodu?

Kroz postavljeno pravno pitanje ukazano je i na postojanje različite prakse drugostepenih sudova kroz priložene odluke Kantonalnog suda u Širokom Brijegu, Kantonalnog suda u Zenici i Kantonalnog suda u Bihaću.

Ocjenjujući pitanje dopuštenosti revizije u smislu člana 237. stav 3., 4. i 5. ZPP, ovaj sud je našao da postoje uslovi za izuzetno odlučivanje o reviziji u pogledu postavljenog

¹ “Službene novine FBiH“, br. 53/03, 73/05 i 19/06

² (Službene novine F BiH 24/05)

pravnog pitanja, s obzirom da o pitanju iz osnova osiguranja od odgovornosti radnih mašina i obaveze naknade štete koju prouzrokuju u nezgodama, revizijski sud još uvijek nije zauzeo shvatanje odlučujući u pojedinim predmetima na sjednici odjeljenja, a riječ je o pitanju o kojem postoji različita praksa drugostepenih sudova, a što revizija tuženog osnovano ukazuje.

Naime, pravni stav izražen u pobijanoj presudi drugostepenog suda u Mostaru je različit od pravnog stava izraženog u presudama Kantonalnog suda u Širokom Brijegu broj: 63 0 Mal 001401 10 Gz od 23.09.2010. godine, Kantonalnog suda u Zenici broj: 41 0 Mal 087491 15 Gž od 17.08.2015. godine, Kantonalnog suda u Bihaću broj: 18 0 P 025614 18 Gž od 07.09.2018. godine.

Iz navedenih razloga ovaj revizijski sud je dopustio izvanrednu reviziju koja ispunjava sve uslove iz člana 237. stav 5. ZPP.

Sporno je da je tuženi odgovoran za štetu koju je prouzrokovala radna mašina-rovokopač koja nije bila registrovana ni osigurana.

Odredbom čl. 3. ZOOMV regulisano je da svaka osoba koja ima u posjedu ili u vlasništvu vozilo koje se u Federaciji kreće po cestama ili u područjima koja su dostupna javnosti, obavezna je zaključiti ugovor o osiguranju od odgovornosti za štete pričinjene trećim osobama upotrebom motornog vozila (osiguranje od autoodgovornosti), u skladu sa odredbama ovoga Zakona.

Odredbom člana 16. stav 1. alineja 2. navedenog zakona propisana je obaveza tuženog na plaćanje štete, ako je nezgodu izazvalo vozilo koje nije osigurano od odgovornosti za štete pričinjene trećim, ako vozilo posjeduje lice sa prebivalištem u Federaciji.

Kako proizilazi iz citirane zakonske odredbe, tužitelj kao treće lice bi imao pravo na naknadu ako je šteta nastala upotrebom motornog vozila, a obaveza tuženog predstoji ako je nezgodu izazvalo vozilo koje nije osigurano od odgovornosti za štete pričinjene trećim i ako vozilo posjeduje lice sa prebivalištem u Federaciji.

Svrha obaveznog osiguranja u saobraćaju je omogućavanje obeštećenja sudionicima u saobraćaju od šteta povezanih s saobraćajnim nesrećama. Pri tome ne treba uzeti da je bilo kakva šteta povezana s motornim vozilima automatski pokrivena takvom policom, već samo ona koja je u širem smislu povezana s osnovnom svrhom motornih vozila, a to je prijevoz lica i stvari.

U konkretnom slučaju kada je utvrđeno da se rovokopač u trenutku nastanka šetnog događaja nalazio van kolovoznih traka i korišten kao radna mašina, na način da je vršio pomjeranje kašike i tako ostvario kontakt i oštetio vozilo tužitelja, tada takva upotreba radne mašine ne potpada pod doseg pojma upotreba vozila u smislu člana 3. navedenog ZOOMV.

Obaveza je da domaći sudovi tumače pravne propise i nacionalno pravo u svjetlu prava Evropske unije i riješe slučaj osnovom nacionalnog prava primijenjenog u skladu sa pravnim standardima Evropske unije, a pravni osnov za ovakvo stajalište može se pronaći u „harmonizacijskoj klauzuli“ Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) u članu 70., koja obavezuje BIH da osigura postepeno usklađivanje svog postojećeg i budućeg zakonodavstva sa pravnom stečevinom suda i tumači pravne propise u skladu sa pravnom stečevinom Evropske Zajednice. U tom smislu se ukazuje na praksu suda Evropske unije u predmetu C-514/16, koja bi bila relevantna za konkretni slučaj, u kojoj presudi je sud zauzeo shvatanje da u odnosu na osiguranje od građansko-pravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obaveze osiguranja od takve odgovornosti, valja tumačiti pojam „upotreba

vozila“ na način da ne obuhvata situaciju u kojoj je radna mašina sudjelovala u nezgodi ako njegova glavna funkcija u trenutku nastanka te nezgode nije bila funkcija prijevoznog sredstva, nego funkcija radne mašine.

Dakle, u svakom konkretnom slučaju se procjenjuje da li je pri nastanku nezgode u kojoj je sudjelovalo takvo vozilo ono se upotrebljavalo ponajprije kao prijevozno sredstvo, u kom slučaju ta upotreba može biti obuhvaćena pojmom upotreba vozila ili se pak upotrebljavalo kao radna mašina u kom slučaju predmetna upotreba ne može biti obuhvaćena tim pojmom.

Kako u konkretnom slučaju bager-rovokopač u trenutku nastanka štetnog događaja je korišten kao radna mašina, a ne kao prijevozno sredstvo, takva upotreba vozila ne potpada pod pojam upotreba vozila iz čl. 3. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila, tada nema obaveze tuženog za naknadu štete, na temelju navedenih pravnih pravila.

Na osnovu izloženog valjalo je primjenom odredbe člana 250. stav 1. ZPP odlučiti kao u stavu prvom izreke ove revizijske odluke.

Prema odredbi iz člana 397. stav 2. ZPP, kad sud preinači odluku protiv koje je podnesen pravni lijek, odlučit će o troškovima cijelog postupka.

Shodno preinačenju pobijane presude imajući u vidu postignuti uspjeh tužitelja u parnici, da je u konačnom tužitelj u cijelosti izgubio parnicu, ovaj sud je na osnovu odredbe člana 397. stav 2., u vezi sa članom 386. stav 1. ZPP-a, zahtjev tužitelja za naknadu troškova odbio, a o troškovima postupka tuženog nije odlučivao iz razloga što tuženi nije postavio opredjeljen zahtjev.

Predsjednica vijeća
Zlata Džafić, s.r.